

Høringsinnspill til (Forslag til) Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap 2023-2043

Asker og Bærum Bondelag har følgende innspill til oppstart av arbeidet med planprogrammet til Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap 2023 – 2043:

Generelt

Vi ser positivt på at denne planen nå rulleres på nytt og får en «oppdatering» med søkelys på miljøhensyn og bærekraftige løsninger.

Bondelaget har stor sans for begrepet «vern gjennom bruk». Vi ser at kommunen nå har dette begrepet med som et viktig element i kommunedelplanen.

Gårdene i Bærum

Planen omtaler viktigheten av å ta vare på kulturlandskaper, kulturminner og kulturmiljøer. Det er en kjensgjerning at gårdene i Bærum har vært en hovedbidragsyter til både kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer som vi i dag ønsker å opprettholde.

Uten gårdene og jordbruket i Bærum gjennom tidene, ville det ikke ha vært like mange kulturverdier å ta vare på. Dyrking av jorda har vært den grunnleggende forutsetningen for bosetting og utvikling, og husdyrs beiting og bondens dyrking har gitt det kulturlandskapet vi i dag har i kommunen.

Grunnlag for kulturlandskapet

Bondelaget vil derfor peke på at grunnlaget for å kunne ta vare på kulturlandskap og en rekke kulturminner og kulturmiljøer for fremtiden, er å gi gårdene vilkår som muliggjør opprettholdelsen av normal drift. Normal drift opprettholdes gjennom økonomisk forsvarlige rammer, og økonomisk forsvarlig drift av jorda betyr videre at kulturlandskapet tas vare på.

Dette betyr blant annet at jorda må vernes mot nedbygging, slik at arealet opprettholdes og grunnlaget for drift fortsatt er til stede. Kommunen må heller ikke båndlegge bondens muligheter gjennom tiltak som hindrer den enkelte bonde i å kunne utvikle gårdsdriften i tråd med dagens og fremtidens behov.

Gamle driftsformer og naturmangfold

I forslag til planprogrammet står det:

«Hensyn til naturmangfold og kulturminner må ses i sammenheng; for eksempel kan opprettholdelse av gamle driftsmetoder i landbruket være positivt både av naturmangfold- og kulturvern hensyn.»

Her er Bondelaget noe skeptisk til formuleringen – det er ikke alltid gamle driftsformer er forenlig med dagens krav til jordbruksdrift. Vi vil peke på avsnittet over om nødvendig utvikling av gårdsdriften. Bondelaget kan ikke godta at kommunen innskrenker bondens muligheter for moderne og økonomisk drift på gården.

Når det er sagt, vil vi likevel peke på at enkelte eldre driftsformer, som for eksempel husdyrdrift med beiting i inn- og utmark, gir økt naturmangfold og bidrar til kulturvern. Dette er en driftsform vi støtter og ønsker skal kunne fortsette i kommunen – uten at det skaper for mange konflikter med omkringliggende boligfelt og tettbebyggelse. På dette området tror vi kommunen og Bondelaget kan ha nytte av samarbeid om formidling av kunnskap og kontakt mellom bønder og mer urbane innbyggere.

Vern gjennom bruk

Når det gjelder mulige støtteordninger til vern gjennom bruk og til skånsomme driftsformer i landbruket, ønsker vi dette velkommen – så lenge det er ordninger som gir bonden valgfrihet, slik at midler kan omsøkes dersom det er ønskelig.

Jordbruket har i dag allerede en rekke statlige reguleringer og begrensninger, og det er etter Bondelagets mening lite ønskelig at kommunen legger ytterligere begrensninger på bondens valgmuligheter.

De fleste bønder er godt i gang med tilpasninger til bærekraftsmål og nye bestemmelser om driftsformer og jordbearbeiding. Dette tror vi vil bidra positivt til naturmangfold og opprettholdelse av både kulturlandskap og kulturmiljøer.

Gamle bygninger og ny bruk

Som et siste poeng vil vi gjerne peke på at mange gårder har gamle gårdsbygninger, noen også SEFRAK-registrert. De gamle bygningene er uansett en del av gårdstunet og gårdens uttrykk, og det kan skape problemer for flere parter dersom bygninger ønskes omgjort til nyere driftsformål på gården. Bonden blir hindret i utvikling av driften hvis det ikke kan bygges nytt eller hvis eksisterende bygg eventuelt ikke kan omgjøres. Her vil det, som det står i planen, være «konfliktområder mellom ulike tiltak og bevaringsverdig bebyggelse».

Vi vil gjerne peke på at mulighet for omgjøring av bygninger så de samsvarer mer med moderne drift på gården, kan være nødvendig for å opprettholde driften og på den måten drive «vern gjennom bruk».

Dette synes å samsvare med planens tekst «Det er viktig å legge til rette for gjenbruk og oppgradering av eksisterende bygninger på en måte som ivaretar kulturhistoriske verdier.»

Bærum, 28. april 2023

Vennlig hilsen

Asker og Bærum Bondelag

Unni Wolden Staver

leder